קבל מן הקטן. לא יחזיר לו שהרי אין יודע לשמור וכמשליך לתיכוד דמי מי שהחזיר לו אלא יעשה לו סגולה אולר על שיגדל ויחזיר לו. ולקמן מקבלין: **ומודה** לי **אבא שאם מת על האחין להביא ראיה.** אומר רשב"א אין לומר משום דטענינן ליתמי דאי הוה אכוהון קיים הוה מייתי ראיה דלעיל (דף מז.) פריך (ו) דאי הוה אמי בטענתא דאכוהון אפי' הכי נמי משמע דפשיטא ליה דכן אומן וכן אריס דאמו בטענתא דאכוהון דאין להן חזקה ומאין פשיט לו כל כך הא לרב יש חזקה לבן אריס אע"פ שלאריס עצמו אין לו חזקה ומיהו י"ל דהתם (מ) מכן גזלן פריך כלומר אפי' הכי נמי הוו כבן גזלן אבל מ"מ אין לפרס כן דהא תנן (לעיל דף מא.) הכא מממת ירושה אין צריך טענה הא חזקה בעי ואמאי דלמא אם היה אביו קיים היה מביא עדים שלקחה אלא נראה דהכא דוקא הוא דקאמר רב על האמין להביא ראיה אם מת משום דאונות ושטרות יוצאים על שמו דמוכחא מילתא דשלו הן אלא במייו הוא דקאמר רב עליו להביא ראיה דלא סמכינן אמאי דיוצאין על שמו דאם נראה לו מבית אבי אביו דנפלו לו מבית אבי אמו היו לו עדים בדבר אבל בנו בדיבה לימיר הכי סמכינן אמאי דיוצאין על שמו ונראה דרב מודה במאי דאפיק רבא פפא זוגא דסרבלא מיתמי ולרב פפא דפריך מינה נראה לו לדמותה לאונות ושטרות יוצאין על שמו:

דכריס

קבל מן הקטן יעשה לו סגולה ואם מת יחזיר ליורשיו וכולן שאמרו בשעת מיתתן של פלוני הן יעשה כפירושן ואם לאו יעשה פירוש לפירושן דביתהו דרבה בר בר חנה כי קא שכבה אמרה הני כיפי דמרתא ובני ברתא אתא לקמיה דרב א"ל [א]אי מהימנא לך עשה כפירושה ואי לא עשה פירוש לפירושה ואיכא דאמרי הכי א"ל אי אמידא לך עשה כפירושה ואי לא עשה פירוש לפירושה: מן הקטן יעשה לו סגולה: [ב]מאי סגולה רב חסדא אמר [ג]ספר תורה [ד]רבה בר רב הונא אמר [ה]דיקלא דאכל מיניה תמרי: ולא לאב בנכסי הבן ולא לבן בנכסי האב: אמר רב יוסף אפילו חלקו (ו) רבא אמר חלקו לא אמר רב ירמיה מדפתי עבד רב פפי עובדא חלקו לא כרבא אמר רב נחמן בר יצחק אישתעי לי רב חייא מהורמיז ארדשיר דאישתעי ליה רב אחא בר יעקב משמיה דרב נחמן בר יעקב חלקו לא והלכתא חלקו לא תניא נמי הכי [ו]בן שחלק ואשתו שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם: איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאין על שמו ואמר שלי הם שנפלו לי מבית אבי אמא אמר רב [ז]עליו להביא ראיה ושמואל אמר על האחין להביא ראיה אמר שמואל [ח]מודה לי אבא שאם מת על האחין להביא ראיה מתקיף לה רב פפא כלום טענינן להו ליתמי מידי דלא טען להו אבוהון והא [ט]רבא אפיק [י]זוגא דסרבלא וספרא דאגדתא מיתמי בלא ראיה בדברים העשוים להשאיל ולהשכיר

כדשלח

כל מן הקטן יעשה לו סגולה ואם מת יחזיר ליורשיו וכולן שאמרו בשעת מיתתן של פלוני הן יעשה כפירושן ואם לאו יעשה פירוש לפירושן. כלומר אם לא מהימנו להוות נפקד שהפקדון של אותו פלוני הוא אלא של בעלים שלהם הוא ומתוך בושה אינם רוצים לומר שהוא של בעלים דלא ליתחזקו כגזלנים וגנבים שעשה הנפקד פירוש אחר לפירושו שיחזור לבעליהן של אלו ולא לאותו פלוני וכי האי גוונא אמרינן בסמוך בההיא עובדא דביתהו דרבה בר בר חנה. ויש מפרשים ואם לאו יעשה פירוש לפירושן כלומר אם לא פירשו בשעת מיתה יעשה (ג) פירוש למה שהם היו צריכין לפרש שיחזיר לבעליהן ולא נהירא דא"כ היינו רישא ואם מתו יחזיר לבעליהן ואם מת יחזיר לרבו דמיירי בשמת ולא פירש למי יחזיר וקאמר דיחזיר לבעלים ואדי זימני למה לי. ואית ספרים דכתב בהו ואיכא דאמרי יעשה פירוש לפירושו כלומר לא יעשה כמה שפירשו הן אלא יחזיר לבעלים ולא נהירא דא"כ רב דאמר אי מהימן לך כו' דאמר כמאן לא כרישא ולא כסיפא: **כיפי.** עגילים אוזנ"ש כדאמרינן בעלמא (שיריזין דף עו:) [ו]כיפי תלא ליה עגילים תלה באזניהם: **דמרתא.** שם חכם אמיו של ר' חייא כדאמרינן (סנהדרין דף ה.) מרתא ואיבו ואמא ור' חייא כו': **וכני ברתא.** של מרתא ושל בני בתו: **אי מהימנא לך.** אלא נגבה ממך כלום: **עשה פירוש לפירושה.** עכב לעצמך: **אי אמידא לך.** אותם שהיא אומרת שהם שלהם אם עשירים הם ולאוין להפקיד כיפי ואלא חפצים עשה כפירושה והחזירם להם. אי נמי אי אמידא לך אשתך שיש לה אוהבים שנתנו לה ממון ע"מ שלא יהא לך חלק בו ומתנה (ג) זו שנותנת לקרוביה משלה עשה כפירושה: **ס"ס.** לגמוד בו הרי פירות והקרן קיים: **דאליל מיניה.** הקרן תמרי והקרן קיים. אבל בעיקרא לא שמא יאבד כה דבר תקלה ומאבד: **אפי' תלקו.** נתפרדו האב והבן שאין הבן סמוך על שולחן אביו ואין הבן (ד) בנכסי אביו כלום אפ"ה אין מחזיקין זה על זה אלא קפדי אהדדי: **תלקו לא.** כלומר בחלקו לא מיירי מתני' אלא כיון דחלקו יש להן חזקה זה על זה: הכי גרסינן **עכד רב אפי' עובדא תלקו לא.** כלומר כרבא עשה דהיכא דחלקו לא דברה משנתנו אלא ודאי יש להן חזקה: הכי גרסינן בפירוש רבינו חננאל **איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן כו'.** אחד מן האחין כגון גדול אחין לאחר מות האב: **אונות.** שטרי מכירות לשון כחי ורלאשית אוני (בראשית מט): **ושטרות.** של הלוואה: **יוצאין על שמו.** שבשמו נכתבו שהוא לקח (ה) והלוה: **שלי הן.** ואין לאחי חלק בהן שנפלו לי מבית אבי אמא ואין יורשין אלא בחזקת הבן ולא יבא אחר לטרוף מידו: **עליו להביא ראיה.** שהממון שלו אע"פ שכתובין השטרות בשמו דכיון שהיה הולך לבדו ונשא ונותן בנכסים שנכתבו על שמו וכדמפרש לקמיה (ע"כ) שאין מלוקין אפי' בעיסתן דכיון דלא נודע מעולם מאיזה לד יבא לו ממון בלא אחיו אין לתלות השטרות אלא בממון האב ואינו יכול להוציא הממון מחזקת האב. ולקמן (שם) מפרש ראיה במאי: **על האחין להביא ראיה.** שהשטרות הללו מממון אביהן דאחיו דכתב בשטר שמכינן והרי על שמו נכתב. ואע"ג דהלכתא כשמואל בדיני (בכורות מט:) בהא הלכתא כרב דתניא לקמן (ע"כ) כוותיה ורב חסדא ורבה ורב ששת נמי כרב סבירא להו דמפרשי מילתיה לקמן (שם): **אבא.** רב כך היה שמו [ו]כדקרי ליה בשחיטת חולין (דף קלו:) אבא אריכא דאמרינן מאן ריש סדרא בבבל אבא אריכא ואמרינן במסכת נדה (דף כד:) רב אלוף בדורו היה והאי דקרי ליה רב כמו שקורין לר' יהודה הנשיא רבי כאדם ישראל קרו ליה נמי בבבל רב וכן מצאתי בספר ערוך[ה] המובא מרומת: **שאם מת.** ויש לו בנים ליורשו על האחין להביא ראיה דכיון דיתמי לאו בני מיתוי ראיה ניהו ואינן יודעין לתפס זכותן וגם השטר מוכיח (ו) שהיה ממון של אביהן על שבגדו להביא ראיה. אבל כשהאב עצמו קיים היה מטיל רב עליו להביא ראיה דאם אינתא דשלו הוא ממון זה יכול לתפס ולמצוא ראיה ואם לא ימצא ראיה הספיד: **מפקיף לה רב פפא.** למאי דאמר שמואל מודי לי אבא: **כלום טענינן להו ליתמי כו'.** בתמיה. אילו היה אביהן קיים היינו ממחזיקין הממון ביד אחין עד שיביא ראיה שאינו שלהן ולפי שמת יפה כחן של יתומין ממנו ויפסידו אחין בתמיה. ואע"ג דאמרינן (לעיל דף מא:) טוענין ליורש גבי חזקת ג' שנים שאע"פ שלא דר בו אביו אלא יום אחד וזה המחזיק ג' שנים אחרי כן הוא חזקה ואע"ג דאבוהון לא מהניא ליה חזקה שלא שנים לומר לקוח הוא בידי אלא מ"מ יש עמה טענה אתה מכרתו לי אתה נתתו לי בתנה וגבי בנו לא טענינן טענה זו אלא מאבי דישראל אלמא טענינן ליתמי מאי דלא מצי אבוהון למטען דאילו אלא שאביהן קנאה מן המערער כמו שהיה הוא האב יכול לטעון ולפיכך הויא חזקה אע"ג דלא טענו מידי אבל הכא האב לא מצי טענן לאחין שיביאו ראיה ואנן היכי טענון במקום היתומים כן: **והא רבא אפיק כו'.** היתומים בלא ראיה ועדיים מספריים של סורקי בגדים שגוזזין בהם הסרבלים: **בלא ראיה.** הבעלים שהיו להם עדים שהן שלהן הוציאום מן היתומים בלא ראיה ועדיים שיעידו שהשאילו לאביהן של יתומים לפי שהן עשויין להשאיל ולהשכיר שאם תאמר אביהן לקוחין הם בידי עליו להביא ראיה אף היתומין עליהן להביא ראיה שלקחן אביהן מן הבעלים וכיון דלית להו ראיה החזירם רבא לבעלים ולא נאמר כיון שמת האב על הבעלים להביא ראיה:

כדשלח

מסורת הש"ס

א) כ"ק פז:, ב) (כ"מ רבא בר הונא), ג) (עיל מז., ד) שבועות מו: ה"מ קח., ה) (בערוך ערך זה איתא זוגא פי' אבי פרבלים), ו) הם ס' מרדכי וכן ביקר, ז) (פי' תוס' חולין לח. ד"ה אלמרינ' ליה לאמא), ח) (בערך אמא וכערך אבי"), ט) נמ' רבה אמר חלקו לא וכו' לא פירבה: (כ) רשב"ם ד"ה הי"נ וכו' יעשה הוא פירוש לאמה: (ג) ר"ח לי אמידא וכו' ומתנה היא אי: (ד) ר"ח לפיה חלקו וכו' ולאן הבן מתעסק בנכסי אביו: (ה) ר"ה יולאין וכו' שהא לקח אר הלוה: (ו) ר"ה אלם מת וכו' הטטר מוכיח ממון שהממון הוה של אביהן: (ז) תוס' ד"ה מתה וכו' פרק אי דאתו: (ח) בא"ד ר"ל דהתם מכח בן גולן:

לעזי רש"י

אנור"ש [אביל"ש]. טבעות.

מוסף רש"י

בן שחלק. הפליג מאביו ואין סמוך עוד על שלחנו, כגון שנשא אשה ואין מתפרנס עוד בנכסי אביו, ואשתו שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם. אע"ג דתנן (לעיל מג.) לא לאים חזקה בנכסי לאשתו ולא לאשה בנכסי בעלה ולא האב בנכסי הבן ולא הבן בנכסי אביו, הכי גרסינן שבולאו זה מזה יש להן חזקה זה על זה (לעיל מז.). זוגא דסרבלא. מספרים שנחתין בהן לגזר עדים הסרבלים של מלכים ומקפקיהו לאביהם של אלו דנרים הבאים להשאיל ולהשכיר (ב"מ קמז.) ומתפקיהו רבא מיתמי ד"א לא היה בהם ס"מ דסבירא ליה לר' היה בהם קנין ואמר לקוחין הן בידי אביהן בשביל שיתן לאחין כשביה. דאי מהימן אבן הריגן טענינן בשביל יתמי אביהם לקחם ממנו, ודוקא ספרי דאגדתא, שאין אדם עסוק בלמוד בהם תדיר, אבל שאר ספרים אינם עשויים להשאיל ולהשכיר לפי שמתקלקלין כמו שביניו (שם בב.) בתוספתא ספרים לא יגמר בהן לכתחילה ולא יקרא אחר עמו, ויכול לומר לקוחין הן בידי אחין צריך לכתוב עליהן שטר מכירה אלא לריחה דמילתא שלא יצטרך לכתב, וכן קבלתי מרב יצחק הלוי (שבועות מז.).

ריב"ם

א) מי' ס"ז מהלי' פקדון הלי' י' ופכ"ב מהלכות אישות הלי' לב מתג עשין פה טוס"פ אסו"פ סי' פי' פסי' ל' (וכתב לאמם עוד בכ"מ פ"ג דף פז.):

רש"ש

ב ג מי' שם וקמב שם עוד אה"מ שם:

רד"ד

ד ה מי' פ"ע מהלכות נחלות הלי' ז מ מתג עשין לז וסי' פח טוס"פ מ"מ סי' סב:

רבינו גרשום

קבל פקדון מן הקטן. אין יכול להחזיר לו לפי שאין יד לקטן אלא יעשה לו ממנו סגולה ויחזיר לו כשיגדל: וכולן. בין נשים ועבדים ותינוקות: שאמרו בשעת מיתתן של פלוני הן הפקדון יעשה כפירושן. ויחזיר לאותו פלוני: ואם לא פירשו יעשה. [ו] מי שהפקדון בידו פירוש לפירושן שהן היו צריכין לפרוש. ושל אשה יחזיר לבעל ושל עבד יחזיר לאדונו: תני כיפי. עגילים: דמרתא. של אשת פלוני: ובני ברתא. של שתיהן הוה: אי מהימנא לך. שלא נגנבה מיגך כלום: עשה כפירושה. יתן להם: אי אמידא לך. שאותה שהיא אומרת עשירה המפקדת מקרוני עשה כפירושה: ואי לא עשה פירוש לפירושה. ויהיה שלך: ספר תורה. כי היכי דלא מיכליא קרנא: **איסקא** ולא לאב בנכסי הבן. בנכסים שקנה הבן: ואפילו חלקו. שהאב תופס לעצמו מה שקנה והבן תופס מה שקנה רשב"ם והתויק זה בשל זה לא הויא חזקה משום דאבא לגבי ברא וברא לגבי אבא אחולי אחלי הפירות זה לזה: רבא אמר חלקו לא אמרינן דלא הויא חזקה דודאי הויא חזקה משום דהבן שחלק הרי הוא כשאר כל אדם: מהורמיז ארדשיר. שהוא מן כרך שולטניות דארדשיר: אונות. כחות כגון הראשות: ושטרות. דהלוואות ומכירות: מבית אבי אמא. שאינן בני אם אחת: ואמר שלי הוא. רב אמר עליו להביא ראיה שאף ע"פ שנכתבין על שמו כיון שלא חלק והוא נושא ונותן בממון כולו הרי הן ככח האחין ועליו להביא ראיה שהוא רוצה להוציא ממון מחזקתו: ושמואל אמר. כיון דנכתבין על שמו והוא חפוס על האחין להביא ראיה שלא יהא כדבריו: אבא. קרי לרב: על האחין להביא ראיה. שאין מוציאין מיתומים אלא בראיה: מתקיף לה רב פפא. וכי היכי טענינן בשביל יתמי מאי דלא מצי אבוהון למטען. דאילו הוה אבוהון קיים עליו היה להביא ראיה ולא על האחין ואנן היכי טענינן ליתמי דליכורו דעל האחין להביא ראיה בשביל דאינון יתמי: והא רבא אפיק זוגי דסרבלא. מקטורן כפול וכו' מיתמי. דהיינו דברים העשוים להשאיל ולהשכיר דאע"ג דאמרי לקוחות הן בידי משום דאילו הוה אבוהון קיים לא

ו) פי' כרסנ"ם רש מפרשים וכו' לומר אם לא מיכרו בשעת מיתה וכו' ונגלה דסוון לפי רבינו ז"ל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com